

VÄG 56 KVICKSUND-VÄSTJÄDRA

Naturvärdesinventering

Rapport

2015-12-17

Upprättad av: Meit Öberg

Granskad av: Maria Enskog

Godkänd av: Christina Borg

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

VÄG 56 KVICKSUND-VÄSTJÄDRA

Naturvärdesinventering

KUND

Trafikverket

KONSULT

WSP Sverige AB

Box 1516
751 45 Uppsala
Besök: Kungsgatan 66
Tel: +46 10 7225000

Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
<http://www.wspgroup.se>

KONTAKTPERSONER

Meit Öberg Tele: 010-722 87 74

Christina Borg Tele: 010-722 69 11

Foton: Alla foton är tagna av WSP om inte annat anges.

Bakgrundskartorna innehåller data från Lantmäteriets visningstjänst Topografiska webbkartan 11/2015.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

INNEHÅLL

1	BAKGRUND	3
1.1	UTREDNINGSSOMRÅDE	4
1.2	OMFATTNING	4
2	METODIK	6
2.1	NATURVÄRDESKLASSER	7
2.2	NATURVÄRDSARTER	8
2.3	UNDERLAGSDATA	8
2.3.1	STRÖMSHOLMS NATURRESERVAT OCH NATURA 2000-OMRÅDE	9
2.3.2	ARTPORTALEN	9
2.3.3	VÄRDEFULLA TRÄD	9
3	RESULTAT	10
3.1	NATURVÄRDESINVENTERING	10
3.2	BIOTOPSKYDDSOBJEKT	17
3.2.1	SMÅVATTEN I JORDBRUKSMARK	17
3.2.2	ÅKERHOLMAR	18
3.2.3	ODLINGRÖSEN OCH STENMURAR I JORDBRUKSMARK	19
4	SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDERADE ÅTGÄRDER	20
4.1	BIOTOPSKYDDSOBJEKT	21
4.2	STRÖMSHOLMS NATURRESERVAT OCH NATURA 2000-OMRÅDE	21
4.3	INVASIVA ARTER	22
5	REFERENSER	23
5.1	HEMSIDOR OCH DATABASES	23
5.2	TRYCKTA KÄLLOR OCH UTREDNINGAR	23

Bilaga 1. Kartor underlagsdata

Bilaga 2. Kartor naturvärdeinventering

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

1 BAKGRUND

Väg 56 "Räta linjen", sträcker sig mellan Norrköping och Gävle och är av regeringen utsedd till nationell stamväg. Stamvägnätet omfattas av sådana vägar som fyller en utpräglad mångsidig funktion för landets ekonomi och välfärd. Nuvarande väg 56 uppfyller inte kraven för god standard för trafiksäkerhet och framkomlighet. Projektmålet är att höja trafiksäkerheten och förbättra framkomligheten på väg 56 mellan Kvicksund och Västjädra i Västmanlands län. Detta ska uppnås genom att höja vägstandarden till mötesfri väg och genom att tillämpa en hastighetsstandard på 100 km/timme på så långa sträckor som möjligt, vilket innebär att vägen kommer att breddas. Aktuell del av väg 56 finns med i den nationella planen för vägtransportsystemet med genomförande tidigast 2018.

Med anledning av detta har WSP genomfört en naturvärdesinventering för det aktuella vägvägnätet. Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald, samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa. Identifierade områden redovisas i rapporten, liksom en bedömning av eventuell påverkan vid en exploatering.

Rapportens mål är att belysa naturvärdena och att ge rekommendationer för att minimera risken att negativa konsekvenser uppstår.

Arbetet har utförts av Meit Öberg (Fil. Dr. Ekologi) och Christina Borg (Fil. Dr. Växtekologi) samt granskats av Maria Enskog (Fil. Mag. Biologi och geovetenskap).

1.1 Utredningsområde

Projektet omfattar området kring väg 56 på avsnittet mellan Kvicksund och Västjädra (Figur 1), vilket motsvarar en sträcka på cirka 14 kilometer. Området består av ett öppet jordbrukslandskap med fält och betesmarker men även av större sammanhängande skogsområden, främst kring den mittersta delen av vägsträckan. Utredningsområdet bestämdes till att omfatta 30 meter på vardera sidan av befintlig väg, då ombyggnation till mötesfri väg beräknas öka vägbredden från 9 meter till 13 meter och för att även ta hänsyn till exempelvis så kallade kanteffekter (d.v.s. att den zon som är belägen närmast påverkansområdet kan bli svår att utnyttja för växter och djur på grund av de störningar som följer).

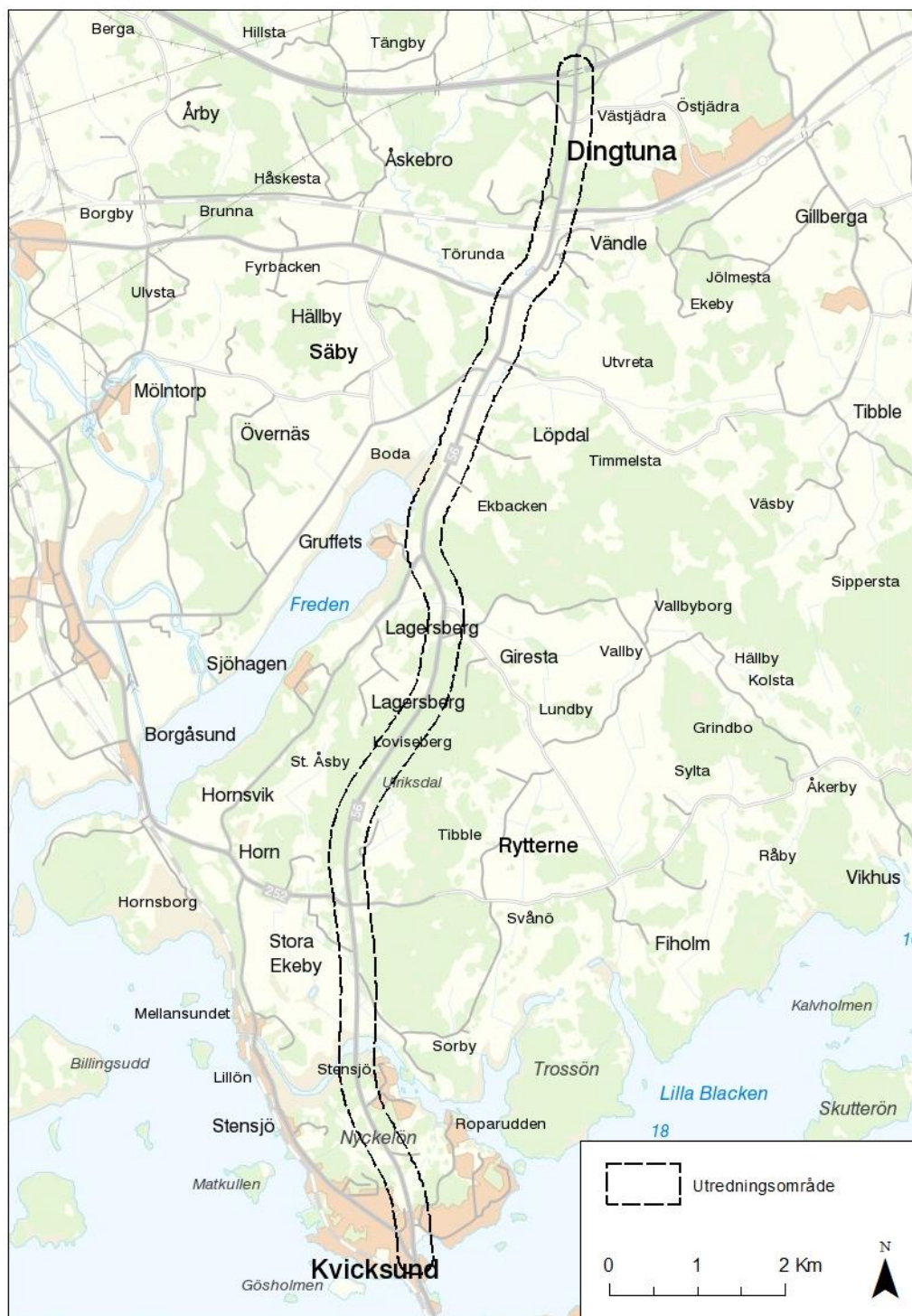
1.2 Omfattning

Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattar:

- En förstudie med inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Länsstyrelsen i Västmanlands län, Artdatabanken, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering i fält som genomfördes den 19-20 oktober 2015. Efter det utfördes systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering med avseende på naturvärde av intressanta områden som identifierats vid fältbesöket.
- En dokumentation av ekologiska spridningsvägar. Denna finns redovisad i separat PM "Väg 56 Kvicksund-Västjädra - Viltutredning".

Vid en naturvärdesinventering börjar man med att definiera lämplig detaljnivå för inventeringen. Detaljnivån för projektet bestämdes till nivå fält översikt. I detta uppdrag har även inventering av generellt skyddade biotopskyddsområden enligt 7 kap 11§ miljöbalken ingått samt dokumentation och koordinatsättning av fynd av rödlistade och/eller fridlysta arter enligt 4-9 §§ artskyddsförordningen.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Figur 1. Karta över det aktuella området som sträcker sig mellan Kvicksund och trafikplats Västjädra.

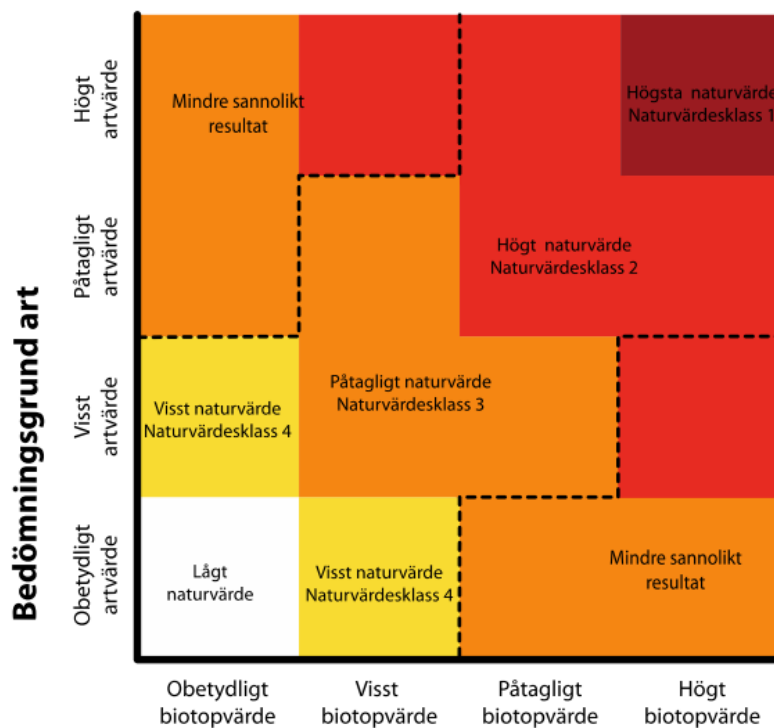
\\SER01KAD4SEIP\Projects\5460\10207784\1_Underlag\Miljö\Naturvärdesinventering\Väg56_Kvicksund-Västjädra_Naturvärdesinventering_ aranskad.docx

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

2 METODIK

Undersökningen omfattar dels allmän inventering av bakgrundsinformation och dels en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod (SIS). I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial ifrån berörda myndigheter, kontakter med myndigheter och informationssök i öppna databaser. Befintligt underlag redovisas under rubriken "2.3 Underlagsdata".

Aktuellt område har inventeras i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning. Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta förutsättningarna för biologisk mångfald. Rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter noteras. Naturvärdesbedömningen baseras på att mäta de egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald.

Figur 2. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är från SIS Standard'.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop, se Figur 2 ovan.

Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd.

Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

2.1 Naturvärdesklasser

Inom området förekommande naturtyper klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, d.v.s. graden av naturvärde bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser, där klasserna är^{1, 11}:

Högsta naturvärde – (naturvärdesklass 1) störst positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – (naturvärdesklass 2) stor positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärnsinventeringens klass 1–3, limniska nyckel-biotoper, skogsbrukets klass urvatten, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (naturvärdesklass 3) påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass restaurerbar ängs- och betesmark, Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass naturvatten.

Visst naturvärde – (naturvärdesklass 4) viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

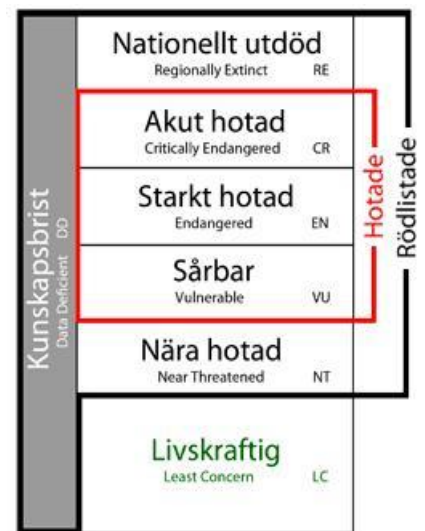
Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

2.2 Naturvårdsarter

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller är i sig själv av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Artdatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och arbete pågår med att ta fram listor på användbara naturvårdsarter för olika biotoper.

Artportalen är en oberoende samlingsplats för fynd av arter som finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Den enskilde rapportören bestämmer själv vad som skall rapporteras. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Huvuddelen av fynduppgifterna i Artportalen ligger öppet för fri visning, dock har ett fåtal arter bedömts vara så känsliga att de exakta lokaluppgifterna inte visas fritt på nätet, t.ex. häckningsplatser för rovfåglar och sällsynta orkidéer.

Rödlistan är en redovisning av arters risk att dö ut från ett områdeⁱⁱⁱ. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade (figur 2). De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så begränsad att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN). Regeringen fridlyser växt- och djurarter genom att ange dessa i artskyddsförordningens bilagor. De växt- och djurarter som är markerade med ett N i bilaga 1 till artskyddsförordningen har fridlysts för att uppfylla kraven i EU:s habitatdirektiv. I bilaga 2 till artskyddsförordningen anges alla övriga arter som är fridlysta i hela landet, i ett län eller i en del av ett län.

Figur 3. Rödlistans kategorier © Rödlistan, 2010.

2.3 Underlagsdata

Underlagsdata har tagits fram för ett område som täcker in den aktuella sträckan (se Figur 1). Arbetet med underlagsdatat består av identifiering av möjliga nationalparker, naturreservat, Natura 2000-områden, riksintressen för naturvård, skogliga naturvårdsobjekt från Skogsstyrelsen (biotopskydd, sumpskogar, nyckelbiotoper och naturvärden), objekt som klassificerats inom Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVA) samt objekt som ingår i Våtmarksinventeringen (VMI).

Inom 30 meter från det aktuella vägavsnittet finns inga nationalparker, naturreservat, Natura 2000-områden, kulturresevat, naturminnen, riksintressen för naturvård, djur- och växtskyddsområden, intermistiska förbud eller områden för marinvetenskaplig forskning. Däremot finns Strömsholms naturreservat (som även är klassat som Natura 2000-område) cirka 500-600 meter väster om det aktuella vägavsnittet (se avsnitt 2.3.1 samt Bilaga 1).

Underlagsdata från Skogsstyrelsen, Ängs- och betesmarksinventeringen, Våtmarksinventeringen och länsstyrelsen i Västmanlands län visar att det finns skogliga naturvärden, sumpskogar, betesmarker, biotopkarterade vatten och områden som ingår i länsstyrelsen naturvårdsprogram inom inventeringsytan. Översiktsskator med underlagsdata för det aktuella vägavsnittet redovisas i Bilaga 1.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

2.3.1 Strömsholms naturreservat och Natura 2000-område

Väster om det aktuella vägvsnittet finns Strömsholms naturreservat (se översiktskarta i Bilaga 1) som även är skyddat som Natura 2000-område enligt både habitatdirektivet (SCI) och fågeldirektivet (SPA). Området är också av riksintresse för friluftslivet och natur- och kulturmiljövården. Det skyddade området är cirka 2400 hektar stort och hyser mycket stora naturvärden, som är knutna till ädellövsmiljöerna inom reservatet. Över 170 rödlistade arter är funna inom området, ofta knutna till gamla, grova och ofta ihåliga hagmarksträd eller till de betade strandängarna och stora vassområdena.

Som närmast är vägen belägen cirka 400 meter från naturreservatet (längs en sträcka på 1 km vid naturreservatets nordöstra del) men för större delen av vägsträckan är avståndet till naturreservatet cirka 1,5–2,5 kilometer.

2.3.2 Artportalen

Uttaget från Artportalen visar att 13 observationer av rödlistade arter rapporterats inom 100 meter från den befintliga vägen för åren 2000-2015. Dessa redovisas utförligare i Tabell 1.

Tabell 1. Observationer av arter som rapporterats till Artportalen för åren 2000-2015. Rödlistekategorierna som omnämns är Nära hotad (NT), Sårbar (VU) samt Starkt hotad (EN).

Artgrupp	Namn	Rödlistekategori	År
Däggdjur	Utter (2 obs)	NT	2006
Fåglar	Bivråk (2 obs)	NT	2007 och 2014
	Buskskvätta	NT	2015
	Gulspurv	VU	2014
	Rördrom	NT	2010
	Tornseglare	VU	2010
Kärlväxter	Ask (3 obs)	EN	2009 och 2010
	Backsmörblomma	NT	2007
Lavar	Grynig filltav	NT	2004

2.3.3 Värdefulla träd

Utdrag från Trädportalen visar att inga värdefulla träd har inrapporterats inom 30 meter från vägen för åren 1990-2015. Om undersökningsområdet utökas till att gälla 100 meter från vägen påträffas 12 värdefulla träd. Dock är dessa så pass långt belägna från vägen att påverkan bedöms som osannolik.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

3 RESULTAT

Resultaten från fältinventeringen presenteras nedan. Objektens geografiska läge och naturvärdesklass redovisas i Bilaga 2. Vid naturvärdesinventeringen besöktes objekt inom 30 meter från befintlig väg.

3.1 Naturvärdesinventering

Område nr 1 - Våtmark

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde

Beskrivning: Anlagd våtmark med gruskanter, som omges av blandskogsbård med björk, tall och gran med inslag av rönn, sälg, asp och en. Mestadels ungskog, dock en grov tall (ca 2 m i omkrets) med trolig talticka. Vattnet kantas av vass och kaveldun och är tämligen öppet. I övrigt finns en del död ved och några stående torrakor.

Naturvårdsarter: *Talticka*

Tidigare inventeringar: Inga tidigare kända inventeringar.

Figur 4. Översiktsbild av område nr 1.

Område nr 2 - Vretabäcken

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde

Beskrivning: Bäckens omges av åker på båda sidor och omfattas därmed av det generella biotopskyddet. Bäckens är naturlig och inte uträtad. Inga rör mynnar ut längs bäcken. Skyddszonen mellan åkern och bäcken på södra sidan är smal.

Naturvårdsarter: -

Tidigare inventeringar: Ingår i Länsstyrelsens naturvårdsprogram och har bedömts ha ett mycket högt värde. Dock är de höga värdena troligen inte lokaliserade inom 30 meter från väg 56 utan snarare vid Torsvad (ek-hasselbestånd med rik lundflora) och vid Utvreta (betade backar med rik torrängsflora).

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Område nr 3 – Ekbacke

Naturvärdesklass 1 - Högsta naturvärde

Beskrivning: Välbetad ekbacke med mycket grova ekar (<4 meter), grova tallar och alar och med ett visst inslag av björk. I betesmarken finns en vattensamling som kan utgöra en potentiell leklokal för groddjur. Den rika träd- och buskvegetationen samt närhet till strandängar gör att lokalen även kan vara värdefull för fåglar. I övrigt finns partier som är mer näringsrika med exempelvis brännässlor. Området betas av kor.

Naturvårdsarter: *Grova ekar*

Tidigare inventeringar: Ingår i länsstyrelsens naturvårdsprogram och har bedömts ha ett mycket högt värde. Betesmarken har även tidigare inventerats inom Ängs- och betesmarksinventeringen (2001-06-10) och har då beskrivits ha värdefulla hagmarksträd och buskar.

Figur 5. Översiktsbild av område nr 3.

Område nr 4 - Betesmark

Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Beskrivning: Aktivt betad betesmark där trädskiktet domineras av grova aspar. Inom området finns också inslag av tall, ek, björk, och enar samt några stenrösen.

Naturvårdsarter: -

Tidigare inventeringar: Inga tidigare kända inventeringar.

Figur 6. Översiktsbild av område nr 4.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Område nr 5 - Betesmark

Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Beskrivning: Aktivt betad betesmark där området närmast vägen domineras av en större trädunge med gran, björk och ek, dock endast efterföljare. Blockigt område.

Naturvårdsarter: -

Tidigare inventeringar: Inga tidigare kända inventeringar.

Figur 7. Översiktsbild av område nr 5.

Område nr 6 - Sumpskog

Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Beskrivning: Dikad och torrlagd sumpskog som börjat tas över av gran. Objektet är buskigt med mycket lövsly. Al dominerar och har stora socklar som till synes varit torrlagda under en längre tid. Försvinnande biotop.

Naturvårdsarter: -

Tidigare inventeringar: Har tidigare inventerats via tolkning och vegetationskarta av Skogsstyrelsen (1997-01-30) och då preliminärt tilldelats klass 3.

Figur 8. Översiktsbild av område nr 6.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Område nr 7 - Betesmark

Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Beskrivning: Betesmark som betas av hästar. Ganska stor andel träd i betesmarken, med inslag av unga bestånd av ädellövträd. Området är blockrikt.

Naturvårdsarter: -

Tidigare inventeringar: Inga tidigare kända inventeringar.

Figur 9. Översiktsbild av område nr 7.

Område nr 8 - Betesmark

Naturvärdesklass 2 - Högt naturvärde

Beskrivning: Välbetad betesmark med gott om ek och ett rikt buskskikt med slån och nyponros. Närmast vägen utgörs ekbeståndet mestadels av efterföljare.

Naturvårdsarter: *Inga naturvårdsarter funna, dock har brudbröd, bockrot, blåsuga, jungfrulin, rödkämpar och tjärblomster noterats vid tidigare inventeringar*

Tidigare inventeringar: Har tidigare inventerats inom Ängs- och betesmarksinventeringen (2001-06-06) och har då beskrivits som en omväxlande mark med en blandning av fossil åker och många ekar som på sikt kan bli värdefulla.

Figur 10. Översiktsbild av område nr 8.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Område nr 9 - Betesmark

Naturvärdesklass 2 - Högt naturvärde

Beskrivning: Välbetad betesmark med gott om ek. Närmast vägen utgörs ekbeståndet mestadels av efterföljare och området skiljer sig därmed från resterande delar av betesmarken, som har högre naturvärden med grova, äldre ekar. Klassen "högt naturvärde" gäller alltså det mindre delområdet närmast vägen, medan resterande delar av betesmarken bör klassas som "högsta naturvärde".

Naturvårdsarter: *Äldre, grova ekar. Vid tidigare inventeringar har bockrot, gullviva, jungfrulin och tjärblomster noterats.*

Tidigare inventeringar: Har tidigare inventerats inom Ängs- och betesmarksinventeringen (2001-06-06) och har då beskrivits som en trädbärande hagmark med inslag av äldre åker.

Figur 11. Översiktsbild av område nr 9.

Område nr 10 - Ekbestånd

Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Beskrivning: Mindre ekbestånd med 4 ekar, samtliga efterföljare. Ett av träden är döende, vilket skapar ett visst naturvärde.

Naturvårdsarter: -

Tidigare inventeringar: Inga tidigare kända inventeringar.

Figur 12. Översiktsbild av område nr 10.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Område nr 11 - Betesmark

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde

Beskrivning: Välbetad betesmark med flertalet ekar. En av ekarna är en grov, gammal ek medan resterande ekar utgörs av efterföljare.

Naturvårdsarter: *Grov, gammal ek*

Tidigare inventeringar: Inga tidigare kända inventeringar.

Figur 13. Översiktsbild av område nr 11.

Område nr 12 - Betesmark

Naturvärdesklass 2 - Högt naturvärde

Beskrivning: Betesmark med flera grova ekar och en grov ask. Av ekarna bedöms fyra till fem som värdefulla, med en omkrets på 2,5-4 meter. Dessa ekar är belägna inom 30 meter från befintlig väg och bör mätas in för att undvika påverkan vid ombyggnation. Betesmarken har även flera enar och fruktträd. Träd- och buskskiktet bidrar troligtvis till värden för fågellivet.

Naturvårdsarter: *Grova, äldre ekar, en grov ask. Vid tidigare inventeringar har gullviva och rödkämpar noterats.*

Tidigare inventeringar: Har tidigare inventerats inom Ängs- och betesmarksinventeringen (2001-06-11 samt 2004-08-23).

Figur 14. Översiktsbild av område nr 12.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Område nr 13 - Lövskogslund

Naturvärdesklass 1 - Högsta naturvärde

Beskrivning: Äldre, naturskogsartad lövskogslund som omfattas av skogligt biotopskydd. Det ädellövsrika trädskiktet består av grova ekar, ask, al, asp, enstaka björkar samt hasselbuketter. Markskiktet är något sumpigt.

Naturvårdsarter: *Grova ekar. Observation av den rödlistade arten grynig filtlav har tidigare rapporterats till Artportalen.*

Tidigare inventeringar: Har tidigare inventerats via tolkning och vegetationskarta av Skogsstyrelsen (2003-07-01) och har då beskrivits ha värdefull kryptogamflora.

Figur 15. Översiktsbild av område nr 13.

Område nr 14 - Betesmark

Naturvärdesklass 2 - Högt naturvärde

Beskrivning: Betesmark med betade strandängar och ädellövsrikt trädskikt (ek, ask, alm, lind, lönn) samt hägg. Några av dessa träd är grova och gamla, dock är inga sådana träd belägna inom 30 meter från befintlig väg. En del död ved förekommer i form av både lågor och torrakor. De betade strandängarna gör att området sannolikt är värdefullt för fågellivet. Närmast vägen är betesmarken öppen med gräsvegetation och trädskiktet tar vid efter cirka 30 meter.

Naturvårdsarter: *Inga naturvårdsarter funna, dock har rödkämpar noterats vid tidigare inventeringar*

Tidigare inventeringar: Har tidigare inventerats inom Ängs- och betesmarksinventeringen (2001-06-04).

Figur 16. Översiktsbild av område nr 14.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Område nr 15 - Våtmarksområde

Naturvärdesklass 2 - Högt naturvärde

Beskrivning: Trädbård skuggar delvis vattnet längs sydsidan. Omges av al, inslag av björk.

Naturvårdsarter: -

Tidigare inventeringar: -

Figur 17. Översiktsbild av område nr 15.

Område nr 16 – Ädellövsrika åkerholmar

Naturvärdesklass 2 - Högt naturvärde

Beskrivning: Inom området finns flertalet ädellövsrika åkerholmar varför området som helhet bedöms ha ett högt naturvärde. Dock är ingen av dessa belägna inom 30 meter från befintlig väg.

Naturvårdsarter: -

Tidigare inventeringar: Ingår i länsstyrelsens naturvårdsprogram och har bedömts ha ett mycket högt värde.

3.2 Biotopskyddsobjekt

Nedan presenteras objekt som omfattas av generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § miljöbalken som identifierats vid inventeringen.

3.2.1 Småvatten i jordbruksmark

Småvatten i jordbruksmark kan till exempel utgöras av öppna diken, kärr och naturliga bäckfåror och ska vara högst två meter breda. Totalt har 19 småvatten i jordbruksmark identifierats inom 30 meter från befintlig väg (

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Tabell 2). Majoriteten av dessa utgörs av öppna diken. Vretabäcken, som naturvärdesbedömts ovan (objekt nr 2), omfattas av det generella biotopskyddet och är här listad som objekt D3.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Tabell 2. Småvatten i jordbruksmark inom 30 meter från befintlig väg. Koordinater är angivna i Sweref99_TM.

ID	X	Y
D1	576406	6604696
D2	576399	6604629
D3	575764	6602950
D4	575670	6602816
D5	575460	6602148
D6	575279	6601766
D7	575214	6601537
D8	575139	6601471
D9	575029	6601157
D10	574958	6599391
D11	574943	6599060
D12	574881	6599014
D13	573918	6596978
D14	573908	6595791
D15	573922	6595093
D16	573919	6594852
D17	573967	6594776
D18	573916	6594744
D19	574547	6592554

3.2.2 Åkerholmar

En åkerholme är ett mindre område naturmark på högst 0,5 hektar som omges av åkermark. Totalt har 12 åkerholmar identifierats inom 30 meter från befintlig väg (Tabell 3). Av dessa åkerholmar är några belägna precis intill befintlig väg, vilket innebär att de möjligen inte ingår i kategorin "åkerholmar". Objekten har trots det inkluderats i denna rapport.

Tabell 3. Åkerholmar inom 30 meter från befintlig väg. Koordinater är angivna i Sweref99_TM.

ID	X	Y
Å1	576223	6603793
Å2	575531	6602286
Å3	575572	6602258
Å4	575366	6601889
Å5	575185	6601428
Å6	575086	6601328
Å7	575132	6601315
Å8	575141	6601272
Å9	573983	6593625
Å10	574188	6593216
Å11	574447	6592863
Å12	574546	6592517

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

3.2.3 Odlingsrösen och stenmurar i jordbruksmark

För att odlingsrösen ska omfattas av det generella biotopskyddet ska det bestå av en samling stenar på eller nära jordbruksmark och ha ursprung från jordbruksdriften. För stenmurar gäller att muren ska vara belägen i anslutning till jordbruksmark och bestå av stenar lagda på varandra. Totalt har 2 odlingsrösen och 2 stenmurar i jordbruksmark identifierats inom 30 meter från befintlig väg (Tabell 4).

Tabell 4. Odlingsrösen och stenmurar i jordbruksmark inom 30 meter från befintlig väg. Koordinater är angivna i Sweref99_TM.

ID	Röse/Mur	X	Y
S1	Stenröse	576421	6604850
S2	Stenmur	576355	6604682
S3	Stenmur	576336	6604616
S4	Stenröse	573902	6596942

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

4 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDERADE ÅTGÄRDER

Totalt har sexton naturvärdesobjekt identifierats och naturvärdesbedömts längs med det aktuella vägvägsnittet. Av dessa har två objekt bedömts ha högsta naturvärde (naturvärdesklass 1), sex objekt ha högt naturvärde (naturvärdesklass 2), tre objekt ha påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3) och fem objekt ha visst naturvärde (naturvärdesklass 4). Risken för negativ påverkan beskrivs för varje naturvärdesobjekt nedan och sammanfattas i Tabell 5.

De två naturvärdesobjekten med högsta naturvärde utgörs av en betad ekbacke (objekt nr 3) och en lövskogslund (objekt nr 13). Inom den betade ekbacken växer flera gamla, grova ekar men även grova tallar och alar. Dock bedöms risken för negativ påverkan av vägbreddningen som **liten** då avståndet mellan den befintliga vägen och själva ekbacken är mer än 30 meter och området mellan ekbacken och befintlig väg utgörs av åker. Lövskogslunden är belägen precis intill befintlig väg vilket innebär att risken för negativ påverkan bedöms som **stor**. Området är biotopskyddat varför exploatering bör undvikas helt och hållet. Förslagsvis kan breddning ske på västra sidan av befintlig väg, vilket istället medför att en del av objekt nr 12 tas i anspråk. Konsekvenser samt rekommenderade åtgärder till följd av det, beskrivs utförligare nedan.

Naturvärdesobjekten med högt naturvärde utgörs av fyra betesmarker (objekt nr 8,9,12 och 14), ett våtmarksområde (objekt 15) samt ett område med ädellövsrika åkerholmar (objekt nr 16). De två betesmarkerna kring Rytternekorset (objekt nr 8 och 9) utgörs närmast vägen av partier med yngre ekar och efterföljare och här bedöms risken för påverkan som **liten-medel** då betesmarkernas höga värden är belägna längre in i betesmarkerna. Objekt nr 12 utgörs av en betesmark med flera gamla, grova ekar inom 30 meter från befintlig väg och här bedöms risken för påverkan som **stor**. De värdefulla träden behöver mätas in för att påverkan ska kunna undvikas vid exploatering. Exploatering på andra sidan av vägen kanske inte är möjlig då den biotopskyddade lövskogslunden med högsta naturvärde delvis överlappar där. Området med ädellövsrika åkerholmar (objekt nr 16) bedöms i princip kunna undantas från direkt påverkan då inga av de ädellövsrika åkerholmarna är belägna inom 30 meter från befintlig väg. Risker för negativ påverkan bedöms därför som **liten**.

För den fjärde betesmarken (objekt nr 14) bedöms påverkansrisken som **liten** då betesmarkens värdefulla trädskikt och betade strandängar är belägna mer än 30 meter från befintlig väg. För våtmarken kring Mellansundet (objekt nr 15) bedöms risken för påverkan som **liten** förutsatt att försiktighetsåtgärder tas vid exploatering. Exempelvis bör körning i och invid diken undvikas för att hindra åverkan både inom vattenområdet men också på omgivande vegetation. Om arbetet utförs vintertid då marken är frusen, är risken för skador mindre. Markduk kan användas för att minimera risken för grumling i samband med arbetet. Vid återställning kan återplanering av träd vara aktuell om genomförd avverkning medfört minskad beskuggning av vattenområdet.

Naturvärdesobjekten med påtagligt naturvärde utgörs av en våtmark (objekt nr 1), en bäck (objekt nr 2) och en betesmark (objekt nr 11). Påverkansrisken för våtmarken bedöms som **liten** då avståndet mellan befintlig väggkant och våtmarksområdet är cirka 25 meter. För bäcken bedöms risken som **liten** förutsatt att försiktighetsåtgärder tas vid exploatering (se ovan). Även för betesmarken bedöms påverkansrisken som **liten** då betesmarkens värdefulla träd är belägna bortom 30 meter från befintlig väg.

Naturvärdesobjekten med visst naturvärde utgörs av tre betesmarker (objekt nr 4,5,7), en sumpskog (objekt nr 6) samt ett mindre ekbestånd (objekt nr 10). Påverkansrisken för samtliga fem objekt bedöms som **liten**.

Generellt för samtliga objekt är att exploatering utgör en risk för påverkan på naturvårdsträd (t. ex. grova, gamla ekar). Avverkning av sådana träd bör undvikas, men om detta är omöjligt bör träden i första hand sparas som högstubbar och i andra hand bör veden sparas och läggas i närliggande skogsområde för att gynna arter som är beroende av död ved.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

Tabell 5. Sammanfattning av bedömd risk för negativ påverkan för de inventerade naturvärdesobjekten.

Område	Typ	Naturvärdesklass	Risk negativ påverkan
1	Våtmark	Påtagligt	Liten-medel
2	Vretabäcken	Påtagligt	Liten
3	Ekbacke	Högsta	Liten
4	Betesmark	Visst	Liten
5	Betesmark	Visst	Liten
6	Sumpskog	Visst	Liten
7	Betesmark	Visst	Liten
8	Betesmark	Högt	Liten-medel
9	Betesmark	Högt	Liten-medel
10	Ekbestånd	Visst	Liten
11	Betesmark	Påtagligt	Liten
12	Betesmark	Högt	Stor
13	Lövskogslund	Högsta	Stor
14	Betesmark	Högt	Liten
15	Våtmark	Högt	Liten
16	Ädellövsrika åkerholmar	Högt	Liten

4.1 Biotopskyddsobjekt

Det generella biotopskyddet (7 kap. 11 § miljöbalken) är en typ av skyddsbestämmelse som hanteras genom samråd i planprocessen för byggande av väg och järnväg, istället för genom en särskild prövning. När ett projekt berör områden som omfattas av det generella biotopskyddet ska verksamhetsutövaren alltid samråda med berörd tillsynsmyndighet (Länsstyrelsen eller i vissa fall kommunen). Samrådet ska dokumenteras och behandlas i samrådsredogörelsen^{iv}.

Av de objekt som omfattas av det generella biotopskyddet och är belägna inom 30 meter från befintlig väg, utgörs nitton av småvatten i jordbruksmark (mestadels öppna diken), tolv av åkerholmar, två av odlingsrösen och två av stenmurar i jordbruksmark.

4.2 Strömsholms naturreservat och Natura 2000-område

Då Strömsholms naturreservat och Natura 2000-område är beläget som närmast 400 meter från befintlig väg kommer breddningen av vägen inte fysiskt beröra det skyddade området, det vill säga inget markintrång kommer göras och ingen förändring av arealen kommer ske. Utsläpp från arbetsmaskiner och arbetsfordon under anläggningsskedet bedöms inte påverka skyddsvärdena i naturreservatet och Natura 2000-området. Den biologiska mångfalden i området (över 170 rödlistade arter) är delvis knuten till ädellövsmiljöerna med gamla, grova och ofta ihåliga träd och delvis till de betade strandängarna och stora vassområdena inom området. Breddningen av vägen bedöms inte påverka dessa värden då ingen mark kommer tas i anspråk. Vidare kommer avståndet mellan den breddade vägen och ädellövsmiljöerna, de betade strandängarna och vassområdena vara mer än 750 meter, vilket innebär att den breddade vägen inte kommer bidra till störningar för arter kopplade till dessa miljöer.

Sammanfattningsvis bedöms inte den tilltänkta breddningen av väg 56 mellan Kvicksund och trafikplats Västjädra påverka Strömsholms naturreservat och Natura 2000-område.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

4.3 Invasiva arter

Vägkanter betydelse för utbredningen av ängsväxter har ökat till följd av minskade areal av ängsmarker, som under 1900-talet i allt större utsträckning har tagits i anspråk för skogsplanteringar. För att motverka ytterligare inskränkning av ängsväxternas etableringsytor (och därtill livsrum för olika värdspecifika insekter och andra organismer) kan ett tillvägagångssätt därför vara att motverka invasiva växters utbredning vid vägkanter. Flera vägsträckor som ansluter till det aktuella vägavsnittet har av Trafikverket klassats som sådana artrika vägkanter och vid inventering av det aktuella vägavsnittet identifierades enstaka exemplar av de invasiva arterna lupin (*L. polyphyllus*) och kanadensiskt gullris (*S.canadensis*).

För att skydda de artrika vägkanterna från invasiva arter kan det därför vara nödvändigt med åtgärder mot de invasiva arterna. För att hålla nere och hindra ytterligare etablering av lupin bör individerna klippas två gånger per sommarhalvår, en gång före blomning och en gång under fröstadiet, under en 3-5-årsperiod. Det är viktigt att samla ihop de fröhållande växtdelarna i samband med klippning nummer två, detta för att hindra frösådd. Kanadensiskt gullris bör klippas två gånger per år, i maj respektive augusti. I samband med det rekommenderas sådd med för området lämplig frömix av gräs och örter, vilket medför att möjligheten att bilda skott minskar.

Uppdragsnr: 10207784	Väg 56 Kvicksund-Västjädra	
Datum: 2015-12-17		
Ändringsdatum:		
Författare: Meit Öberg	Granskningsstatus: Godkänd	

5 REFERENSER

5.1 Hemsidor och databaser

Artportalen, www.artportalen.se

Länsstyrelsen i Västmanlands län, www.lansstyrelsen.se/vastmanland

Skogsdataportalen, www.skogsstyrelsen.se

Vatteninformationssystem Sverige (VISS), www.viss.lansstyrelsen.se

Ängs- och betesmarksinventeringen,

<http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/miljoochklimat/tuva.4.2b43ae8f11f6479737780001120.html>

Naturvårdsverkets databas över skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

5.2 Tryckta källor och utredningar

ⁱ SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

ⁱⁱ SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000*. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.

ⁱⁱⁱ Rödlistan, 2015

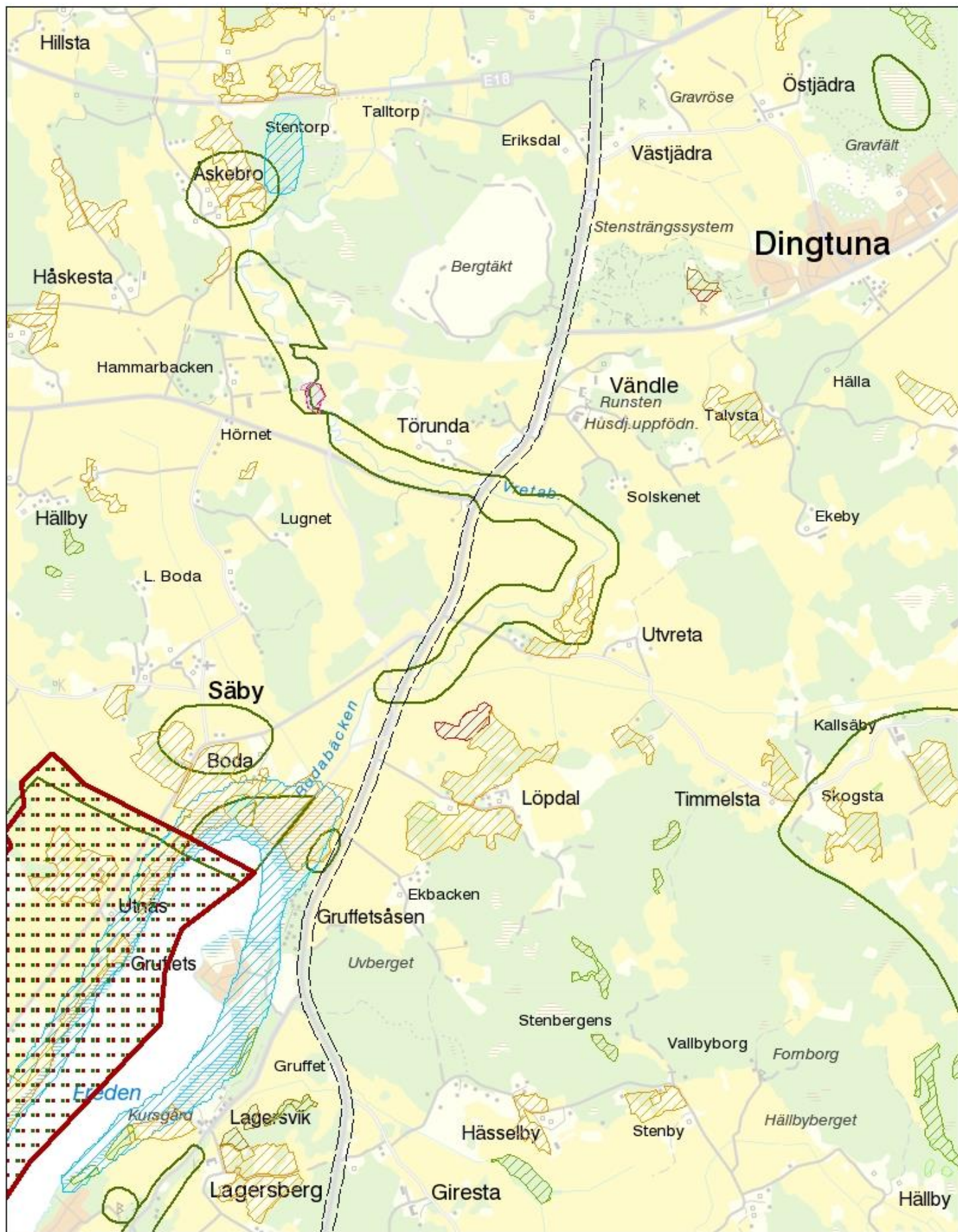
^{iv} Trafikverket, 2014: *Planläggning av vägar och järnvägar*. TRV 2012/85426.

Updragsnummer 10207784

Väg 56 Kvicksund-Västjädra

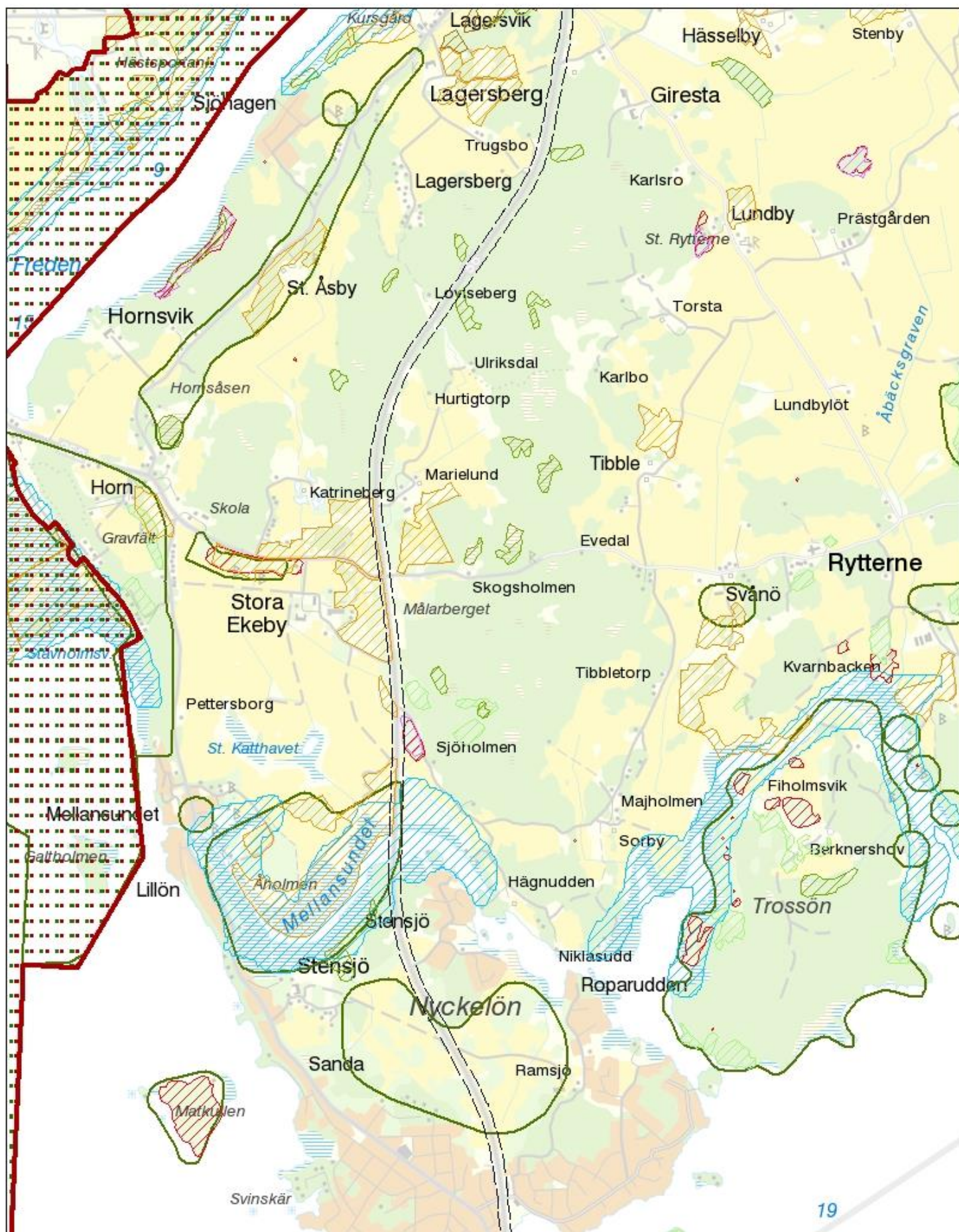
Bilaga 1. Underlagskartor

Kartorna visar befintligt underlagsdata för norra respektive södra delen av det aktuella vägvägsnittet. Underlagsdatat beskrivs närmare under rubriken 2.2 Underlagsdata.

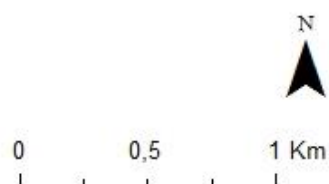

Naturreservat	Sumpskogar (Sks)	Nyckelbiotoper (Sks)
Natura 2000 (SCI)	Naturvårdsavtal (Sks)	Våtmarksinventeringen (VMI)
Natura 2000 (SPA)	Naturvärden (Sks)	Naturvårdsprogram (LstU)
Bete (TUVA)	Biotopskydd (Sks)	Utredningsområde

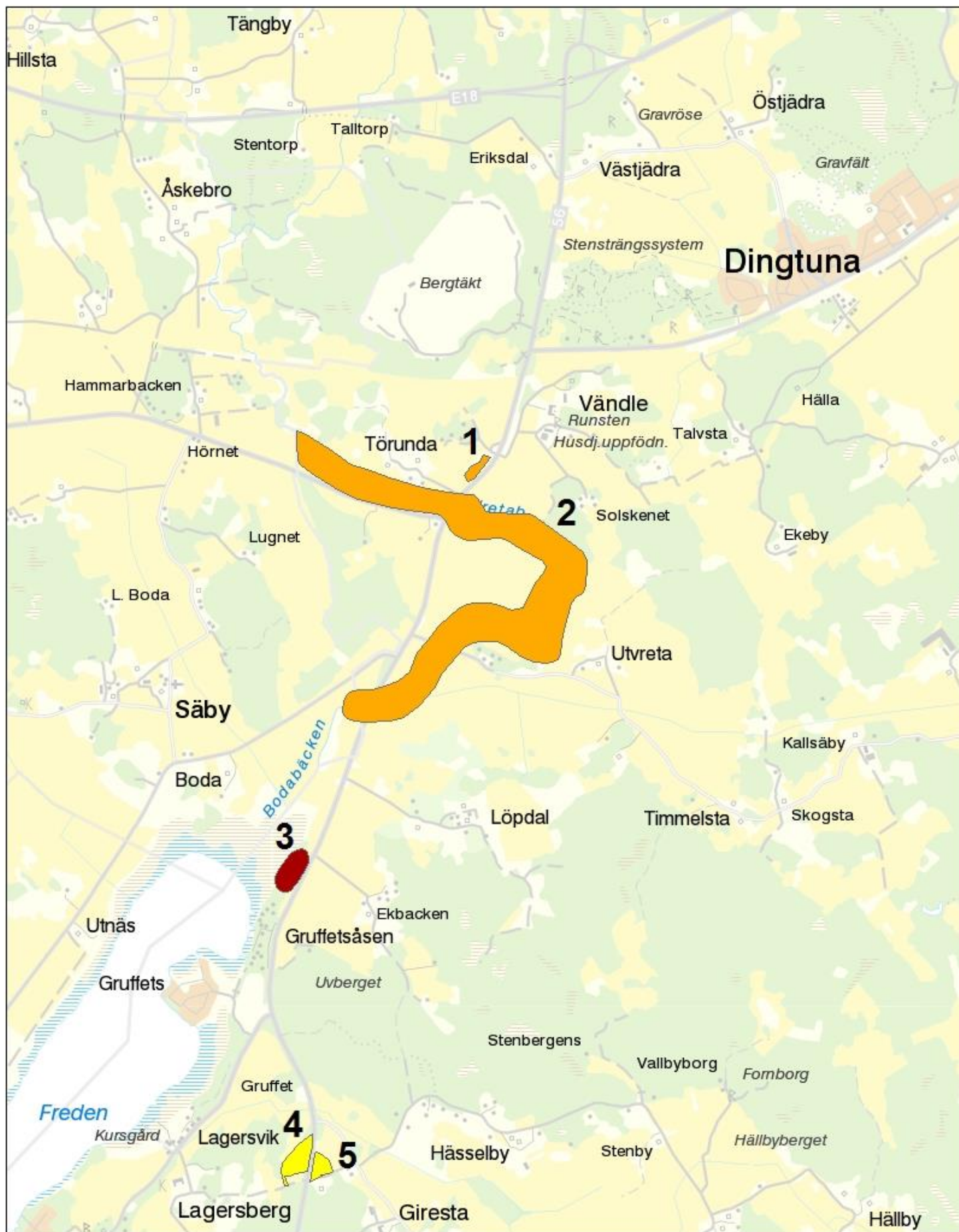
Naturreservat	Sumpskogar (Sks)	Nyckelbiotoper (Sks)
Natura 2000 (SCI)	Naturvårdsavtal (Sks)	Våtmarksinventeringen (VMI)
Natura 2000 (SPA)	Naturvärden (Sks)	Naturvårdsprogram (LstU)
Bete (TUVA)	Biotopskydd (Sks)	Utredningsområde

Upplagsnummer 10207784
Väg 56 Kvicksund-Västjädra

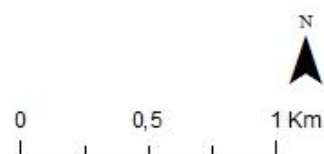
Bilaga 2. Kartor naturvärdesinventering

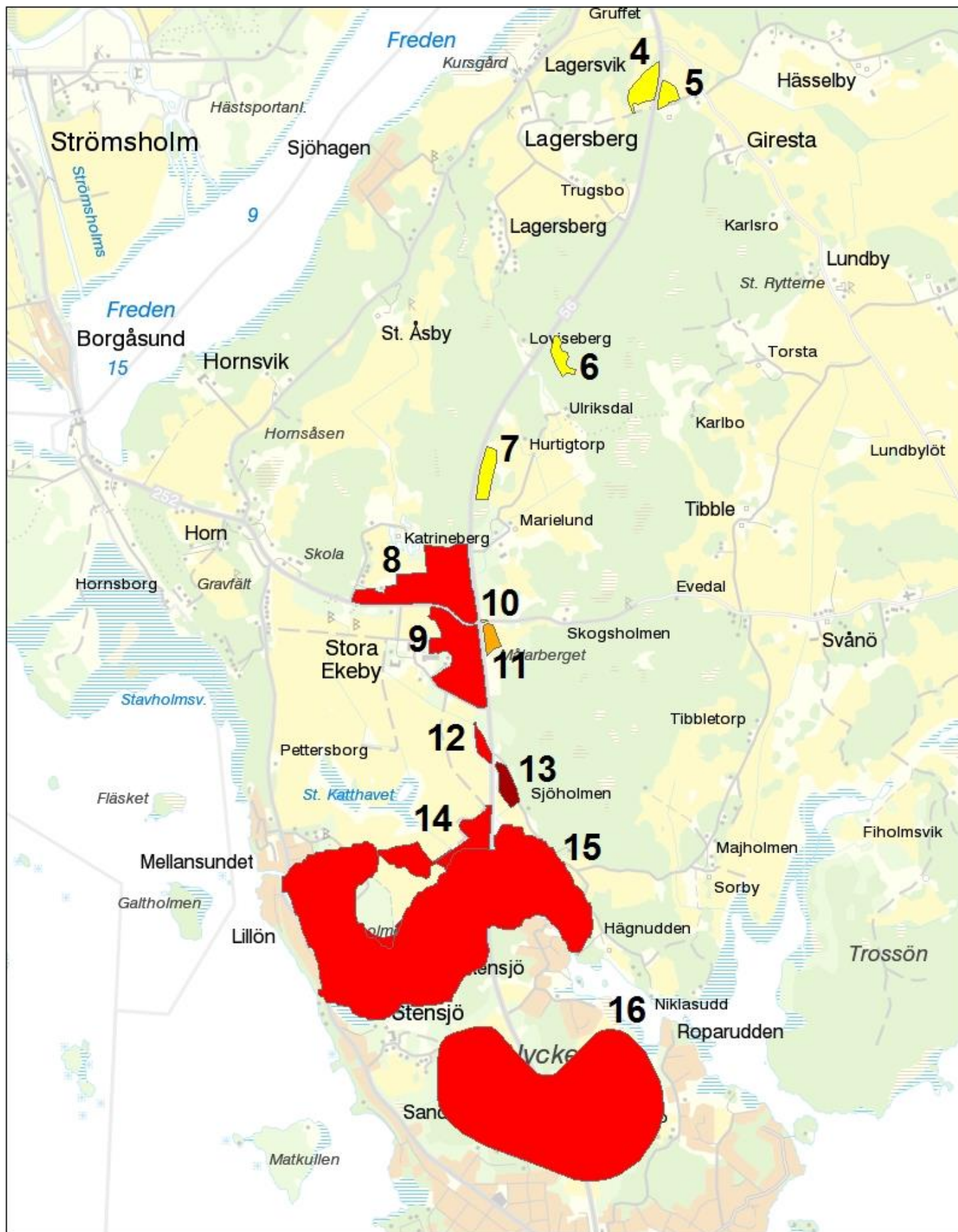
Kartorna visar bedömda naturvärdesklasser för inventerade naturvärdesobjekt inom norra respektive södra delen av utredningsområdet. Närmare beskrivning av varje objekt finns under rubriken 3.1 Naturvärdesinventering.

Naturvärdesklass

Högsta	Påtagligt
Högt	Visst

Naturvärdesklass

	Högsta		Påtagligt
	Högt		Visst

